

Τα μπαούλο του Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου

Στη σκιά του Λυκαίου όρους στην ιστορική Ανδρίτσαινα με τα πέτρινα αρχοντικά τα πλακόστρωτα σοκάκια και τη μεγάλη ιστορία γεννήθηκε το 1790 ο Παν. Αναγνωστόπουλος. Πατέρας του ήταν ο Αναγνώστης Μυλωνάς η Ρόδιος και μητέρα του η Μαρίτσα Χριστάκου.

Τα πρώτα του γράμματα τα έμαθε στην Ανδρίτσαινα και ίσως σαν μικρό παιδάκι σταμάτησε στην τρανή βρύση για να ξεδιψάσει και να προσευχήθηκε ευλαβικά στην Αγία Βαρβάρα δίπλα από το πατρικό του σπίτι.

Η φτώχεια ανάγκασε τους γονείς του το 1808 να μετακομίσουν στη Σμύρνη. Στη συνέχεια φοίτησε σε σχολείο στην Κων/πολη και αργότερα εγκαταστάθηκε στην Οδησό όπου εργάστηκε ως γραμματικός στον εμπορικό οίκο του Αθανασίου Σέκερη. Εκεί γνώρισε τον Νικόλαο Σκουφά ο οποίος τον μύησε στην Φιλική Εταιρεία με τα συνωμοτικά αρχικά ΑΙ .

Ο 26χρονος Αναγνωστόπουλος σύντομα αναδείχθηκε σε πρωτοφίλικό με αρμοδιότητες και γνώσεις που διέθεταν οι πρωτεργάτες της Φιλικής Εταιρείας.

Απεδείχθη ικανότατος στη μύηση και στρατολόγηση μελών και ανέβηκε γρήγορα στην ιεραρχία των Φιλικών, αφού ήταν 8^{ος} κατά σειράν εκλογής από τα 16 μέλη της «Αρχής». Η προσφορά του στη δράση της Εταιρείας και στην προετοιμασία του αγώνα του Γένους ήταν ανεκτίμητη. Από το 1818 μάλιστα που ο Νικόλαος Σκουφάς πέθανε, τον ηγετικό πυρήνα της Φιλικής αποτελούσαν οι 2 εναπομείναντες εκ των Ιδρυτών και ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος με την πολύτιμη οικονομική ενίσχυση του Σέκερη.

Όταν ξέσπασε ο αγώνας στο Μοριά ο Δημήτρης Υψηλάντης και ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος κατέβηκαν στην Πελοπόννησο και βρέθηκαν στην επαναστατημένη καρδιά του αγώνα. Έλαβε μέρος σε πληθώρα γεγονότων τόσο διπλωματικών όσο και πολεμικών μαζί με Παπαφλέσσα, Κολοκοτρώνη, Νικηταρά, Αναγνωσταρά, Πλαπούτα.

Αγωνιστής όλη του τη ζωή, συνεπής στο στόχο της Φιλικής Εταιρείας, αντιτάχθηκε στο ψήφισμα της Γ' εθνοσυνέλευσης το 1826 για αγγλική προστασία . Και όταν το όνειρο της απελευθέρωσης έγινε πραγματικότητα δεν σταμάτησε ούτε στιγμή να μάχεται, να αγωνίζεται και να προσφέρει .

Δεν του αρκούσε μία ελεύθερη πατρίδα ήθελε μία καλύτερη πατρίδα.

Έβλεπε το μέλλον, ένα μέλλον που θα εξελισσόταν χωρίς αυτόν αλλά ήθελε να συμβάλει στη δημιουργία του. Ήθελε να κάνει **«Ένα βήμα πιο γρήγορο από τη φθορά»**. Έτσι και αυτός μαζί με πολλούς άλλους αγωνιστές, το 1837 δεν δίστασε να γίνει ιδρυτικό μέλος της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας που είχε δημιουργηθεί με στόχο την ίδρυση των Αρσακείων Σχολείων για την εκπαίδευση των Ελληνίδων,

ελπίζοντας ότι οι Αρσακειάδες δασκάλες θα βοηθούσαν στη δημιουργία μιας νέας και δικαιότερης κοινωνίας.

Ο κύκλος της ζωής του Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου έκλεισε στις 15 Νοεμβρίου 1854 από χολέρα που είχε μεταδοθεί στην Αθήνα από τα Αγγλογαλλικά στρατεύματα.

Διακόσια χρόνια πέρασαν από την ημέρα που η κραυγή **«Ελευθερία ή Θάνατος»** κυριάρχησε στις καρδιές των Ελλήνων και οδήγησε μετά από 400 χρόνια σκλαβιάς στη δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους **«με της καρδιάς το πύρωμα και με αίμα»** αυτοί που **«ο κόσμος τους έλεγε τρελούς»** αποφάσισαν **«να γυρίσουν τον ήλιο με δουλειά πολύ»**.

Εμείς στο Λαογραφικό Μουσείο της Ανδρίτσαινας, 200 χρόνια μετά, υποκλινόμαστε με σεβασμό στο μπαούλο με τα αρχικά **«ΠΑ 1832»** του πρωτοφιλικού Αναγνωστόπουλου που μας παρέδωσαν οι απόγονοι του.

Είναι ένα φθαρμένο μπαούλο που κρύβει όμως μέσα του την ορμή, τη δύναμη, τα όνειρα και τις ελπίδες ενός αγωνιστή για μια ελεύθερη και ανεξάρτητη πατρίδα. Μπαίνοντας στο χώρο του Μουσείου που φυλάσσεται το μπαούλο του Αναγνωστόπουλου αισθανόμαστε περηφάνεια και σεβασμό που ήταν και αυτός σαν και εμάς «Ανδριτσάνος».

Στο Μουσείο της Φιλικής Εταιρείας στην Οδησό στο σπίτι του Εθνικού Ευεργέτη Γρηγορίου Ιωάννου Μαρασλή εκεί που συνεδρίαζαν τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας στην σφραγίδα της μυστικής αρχής που σώζεται, στα γράμματα που είναι χαραγμένα υπάρχουν και δύο Π. Το ένα αντιστοιχεί στον Παναγιώτη

Αναγνωστόπουλο. Στο Μουσείο επίσης υπάρχει και η προτομή του Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου δωρεά του Εξωραϊστικού Συλλόγου Ανδρίτσαινας.

Ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος δεν εξαγόρασε την προσφορά του για την ελευθερία της Πατρίδας με θέσεις και υλικά αγαθά. Αυτό που άφησε σαν κληρονομιά ήταν ένα άδειο μπαούλο με τα αρχικά ΠΑ και ένα μαχαίρι έτσι ώστε να θυμόμαστε τα λόγια του Παλαμά *«χρωστάμε σ' όσους ήρθαν, πέρασαν, θα έρθουν, θα περάσουν. Κριτές θα μας δικάσουν οι αγέννητοι νεκροί»*.

Ελένη Αγγελοπούλου, Γραμματέας του Εξωραϊστικού Συλλόγου Ανδρίτσαινας.

Πηγές για τον Παναγιώτη Αναγνωστόπουλο

Βουλή των Ελλήνων (2001). *180 χρόνια από την ελληνική επανάσταση*. Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων.

Βουρνάς, Τ. (1982). *Φιλική εταιρεία*. Αθήνα: Τολίδης.

Εφορεία Νικολοπούλειου Δημόσιας Βιβλιοθήκης Ανδρίτσαινας (2003). *Αρχείο του πρωτοφιλικού Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου*. Αθήνα Εφορεία Νικολοπούλειου Δημόσιας Βιβλιοθήκης Ανδρίτσαινας.

Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού (1994). *Μουσείο της Φιλικής Εταιρείας*. Αθήνα: Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού.

Κυριακόπουλος, Κ. (2003). *Ο Πύργος και η Ηλεία στην Επανάσταση και στα χρόνια του Καποδίστρια*. Πύργος: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας.

Λαμπρινός, Γ. (2002). *Μορφές του Εικοσιένα*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Μπογδανόπουλος, Δ. (1987). *Φιλική Εταιρεία, άγνωστες σελίδες*. Αθήνα: Μέτρον.

Παπαζαφειρόπουλος, Π. (1970). *Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος, ο κορυφαίος των Φιλικών*. Αθήνα: Ολυμπιακά χρονικά, Τόμος Α.

Παρασκευόπουλος, Σ., Πρίγγουρης, Δ. & Χαραλαμπόπουλος, Π. (2004). *Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων.

Σγούρος, Γ. (1999). *Αποκατάσταση 145 χρόνια μετά θάνατον του Ιδρυτή της Φιλικής Εταιρείας Παναγιώτη Αναγνωστόπουλου*. Πύργος: Εφημερίδα Πατρίς.

Σωτηρόπουλος, Β. (2006). *Ο Πρωτοφιλικός Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος*. Αθήνα: Αλφειός.

Τσέλαλης, Α. (1933). *Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος, ο Φιλικός*. Αθήνα: Γιαννίκος.

Επιμέλεια: Σταματία Κοτρέτσου